

Můj život

s IQ 206

Vsetínský **UČITEL KAREL KOSTKA** je jedním z mála lidí na světě, jehož IQ je přes 200. Rád se baví jak o teorii relativity, tak o reinkarnaci. Stejně tak ovšem umí hlasitě fandit na hokeji.

text: Lukáš Hron / foto: Zdeněk Němec, MAFRA, Shutterstock

Třikrát jsem si zkontroloval, jestli nemám v diktafonu vybité baterky. Zda si dobře pamatuju jeho jméno, jestli jdu včas. Když míváte za člověkem, jehož IQ dosahuje mimořádné hodnoty 206, nechcete vypadat hloupe.

A pak se od něj dozvíte, že občas mívá z matematiky stejně mizerné známky jako vy.

Překvapivých věcí mi ředitel vsetínské školy Karel Kostka řekl víc. Třeba že mu taky někdy ujede sprosté slovo. Nebo že $1 + 1$ se vždy nemusí rovnat dvěma.

Udělá někdy i člověk s IQ 206 hroznou hloupost?

Častokrát. Jako každý jiný. Inteligentní lidé navíc bývají občas nesnesitelní. Aby ve společnosti uspěli, snaží se přizpůsobit. Tu a tam dokonce provádějí vědomé chyby, protože se tím zlidštují. Například schválně prohrají při šachu nebo v piškvorkách. Vypustí z úst nesmysl. Někdy proto nepoznáte, jestli proti vám stojí člověk s vysokým, nebo nízkým intelektem. Už proto, že věrně napodobit hloupost dokáže jen velmi inteligentní člověk.

Začneme z gruntu: Jak byste inteligenci definoval?

Intelligence je jedním ze základních parametrů, jímž se liší jeden člověk od druhého. Zahrnuje schopnost předvídat, třídít a řadit informace, správně se rozhodovat a řešit problémy.

Podmiňuje inteligence úspěšnost?

Neexistuje přímá úměra. Nadprůměrné IQ rozhoduje o úspěchu jen částečně, zbytek závisí na osobnosti člověka, na pílí, na cílevě-

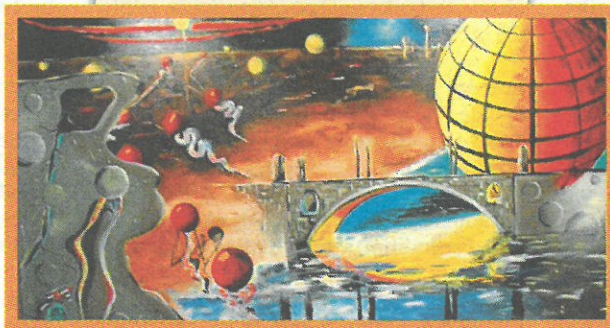
domosti, na socioekonomickém prostředí a hlavně na rodině, v níž dítě vyrůstá a zraje. S vyšší inteligencí zpravidla ubývá extrovertnosti, lidé s vysokým IQ jsou spíš přemýšliví samotáři.

Vy také? Vždyť prý chodíte fandit na hokej!

Jsem introvert, i když se ve škole musím často chovat extrovertně. Nejvíce si užívám samotu a klid. Píšu knihy, maluju obrazy a při takové činnosti jste jen sám se sebou.

KAREL KOSTKA (57)

- ▶ **Patří k lidem s nejvyšším IQ** na světě (206).
- ▶ **Ve Vsetíně je ředitelem** střední školy, proděkanem Fakulty společenských studií Vysoké školy Humanitas, ředitelem základní umělecké školy, jednatelem mateřské školy. Přednáší na univerzitách v Paříži a v Barceloně.
- ▶ **Zájmy:** malířství (ukázka obrazu níže), sport, hudba, psaní – pod pseudonymem Karel Cubeca napsal 20 románů a řadu odborných publikací. Je ženatý, má tři děti.

Tím nechci říct, že když jste sám se sebou, jste v nejlepší společnosti. Ale je vám dobře. Na hokej opravdu chodím, zrovna dneska hraje Vsetín proti Kladnu, budu tam. Vždyť do svých dvaapadesáti let jsem hokej i aktivně hrál. Na stadionu povzbuzuju a občas mi ulítne i jadrnější slovo. Ale to se stává i prezidentům.

Na internetu jsem našel tři činnosti, u nichž se prý vysoká inteligence bezpečně prokáže. Zajímalo by mě, jestli ve všech excelujete. No, nevím. Ale sem s nimi!

První: Schopnost najít si dobrou manželku. Druhá: Naučit se používat příklepovou vrtačku. Třetí: Přimět děti uklidit si pokojíček.

Nevěřte, že jde o stoprocentní metodu. Třeba Albert Einstein, jehož IQ bylo jistě na slušné úrovni, neměl idylické vztahy. A proto přišel s logickou definicí, že hlavní příčinou rozvodů je manželství. Já bych k tomu dodal, že v každé ženě je zárodek dobré manželky. Podstatné je, jak s tím jako manžel naložíte.

Ale zpátky k těm schopnostem.

První platí. Našel jsem si skvělou manželku. Druhé taky sedí, s příklepovou vrtačkou si rozumím. Třetí kritérium však nesplňuji. Nejsem úplně pořádný, proto nemohu kázat druhým o uklízení. Abych si zachoval tvořivost, musím mít kolem sebe přírodu, který evokuje přírodu, kde najdete na jedné straně nepřehlednost, na druhé řád. Nepamatuji si, že by si mé děti někdy o své vůli perfektně uklidily pokoje. Kdyby to udělaly, upozornil bych je, že sterilní pořádek je nepřirozený a kazí charakter i zdraví.

Jak se právě u dětí dá rozvíjet intelekt?

Odpovím slovy Einsteina. Když se ho jeden rodič zeptal, co má dělat, aby neměl hloupé děti, tvrdil: „Chcete-li, aby byly vaše děti chytré, čtete jim pohádky. Chcete-li, aby byly ještě chytrější, čtete jim víc pohádek.“ Dovolím si jeho slova doplnit tím, že videa a filmy sledované na počítači či v tabletu sice děti zklidní a zaujmou, ale jsou proti čteným pohádkám jen prázdnou náhražkou. Při sledování obrazovky dítě tupě a pasivně přijímá obrazy, které jsou mu předkládány, kdežto při poslechu a četbě si je musí v mysli vytvářet a vykreslovat samo. Právě samostatnost a fantazie rozvíjí jeho mentální schopnosti neefektivněji.

Mám představu, že velmi inteligentní člověk o všem víc pochybuje. Mýlím se?

Existuje teorie, podle níž se lidé s vyšším IQ rozhodují pomaleji než ostatní, protože u každého problému zvažují víc variant řešení. Moje praxe je s tím trochu v rozporu. Nikdy rozhodnutí neodkládám, rozhodují se hned. Nicméně ano, často pochybuji. Jakmile napíšu knihu, musím ji rychle poslat do nakladatelství, jinak bych ji hned začal předělávat. Pochybuju o všem, s čím se nedokážu ztotožnit, dokonce i o tom, co je považováno za nezpochybnitelné pravdy.

O čem třeba?

V jedné knize nabádám čtenáře, aby mi ve vesmíru našli dvě zcela totožné věci. Až se to někomu podaří, pak uznám, že jedna plus jedna rovná se dvěma. Moderní věda nám ale čím dál víc dokazuje, že nikde v dohledném světě dvě naprosto identické jednotky neexistují. Pak ovšem už samotné zadání jedna plus jedna je z hlediska objektivní skutečnosti nepřesné a nesmyslné. Přesto jsme na zdánlivé možnosti takového zadání vystavěli celou naši civilizaci.

Co by na takové úvahy řekla vaše učitelka matematiky? Někde jsem četl, že vám tenhle předmět ve škole nešel.

Míval jsem dvojky, sem tam přiletěla trojka i něco horšího. Netajím se tím, že mě matematika nebavila. Jeden rok jsme měli matikářku, která se mi vtiskla do paměti hlavně tím, že se vždycky postavila u vchodu do jídelny a začala na nás křičet, až se škola otřásala v základech: „Nekřičteéééééé!“ Ta by možná začala shánět telefonní číslo na doktora Chocholouška, kdybych jí vyvracel výsledek příkladu jedna plus jedna.

Jak je možné, že má trojkař z matematiky IQ 206? Copak IQ nesouvisí právě s matematickým nadáním?

Ne vždy. Matematika je velmi konkrétní a přesná hra s čísly. Ale vyšší IQ se vztahuje také k vymyšlení, k jinakosti, k abstrakci. Zcela jistě nemám matematické nadání ani myšlení. V životě dám mnohem víc na spontánnost a intuici než na rozumové uvažování. Myslím si, že inteligence se promítá dokonce i do instinktů, tedy tušení věcí, které nejsou prostřednictvím smyslů poznatelné. Proto si před psaním knihy

» **Chcete-li, aby byly vaše děti chytré, čtete jim pohádky. Při sledování obrazovky dítě tupě a pasivně přijímá obrazy, kdežto při poslechu a četbě si je musí v mysli vytvářet a vykreslovat.**

nikdy nechystám žádné dějové linky nebo charakteristiky postav, ale počkám, co přijde, až si sednu k počítači.

Román jste prý schopen napsat hodně rychle.

Za týden, za deset dnů. Obsáhlý román do dvou týdnů.

Paradoxní je, že se v knihách věnujete právě i fyzikálním a matematickým problémům.

Jenže mně nejde primárně o matematiku nebo o fyziku. Věnuji se jim ve vztahu

k filozofii a psychologii. Vezměte si třeba teorii relativity. Její podstata je tak jednoduchá, že ji pochopí i dítě v mateřské škole. Když ale otevřete publikace, které ji vykládají, často nepochopíte vůbec nic. Život je velmi jednoduchý, bohužel máme tendenci dělat si ho složitějším.

Jste dvakrát tak inteligentní než průměrný člověk. Znamená to, že je pro vás dvakrát těžší snést vedle sebe hlupáka?

A víte, že ne? Pro mě jsou zajímavé obě krajní polohy intelektu. Ve spoustě věcí jsem ostatně hlupákem já sám. Musíme

mít pořád na mysli, že člověk s nízkým IQ může být také v leccem chytrý, naopak člověk s vysokým IQ zase hloupý. Vždyť i ten, kterého máme tendenci považovat za trdlo, má často pod čepicí. Jako Švejk.

Takže hloupost a chytrost...

... se doplňují. Vezmete si přísloví, že moudřejší ustoupí. Kdyby to byla pravda, kam by se společnost dostala? Do jejího čela by se prodrali ti nejloupější. Tak tomu ale není. Jednou ustoupí ten, podruhé jiný.

Jak je to s inteligencí našeho národa? Často slyším, jak jsme hloupi, když jsme si zvolili toho a toho. Jindy se chvástáme, že máme mazanost v genech.

Vlasta Burian kdysi prohlásil, že žijeme v nádherné zemi, bohužel v ní žijí Češi. Je to nadsázka, ze které ovšem správně vyplývá, že život nespočívá v místu, vlastnictví, majetku, ale především v lidech a ve vztazích. A vy na vztahy svou otázkou cílíte, protože mazanost chápu jako vychytralost, možná až prohnatost jednoho vůči jinému. Není vlastní jenom nám Čechům. I Matka Tereza byla mazaná, aby docílila svých bohubilých cílů, aniž bychom ji za to jakkoli odsuzovali. Češi jsou na tom s mazaností i průměrnou inteligencí jistě stejně jako ostatní evropské národy.

Jak blízko má inteligence k moudrosti?

Pravá moudrost se obvykle projevuje skromností a mlčením, na povrch vyvěrá jen tu a tam. Vychází z podvědomí a souvisí s poznáváním, což ale neznamená, že kdo je vzdělaný, je automaticky i moudrý. Dokonce ani vzdělanost nemusí ještě znamenat vědění. Třeba znalost definic, která je v mnohých školách urputně požadována, není vědění. To přichází až s porozuměním.

S tou urputností biflování byste asi spoustu učitelů naštvál.

Rád se dívám na všeobecně přijímané pravdy jiným úhlem pohledu. I při psaní knih provokuju. V některých knihách jsem se třeba zabýval hypnózou a reinkarnační regresí – lidově řečeno vzpomínáním na minulé životy.

Tomu věříte?

Sám jsem reinkarnační terapii několik let praktikoval. V uvolněném hypnotickém stavu člověk prožívá prostřednictvím regrese stav rozpomínání či návratu. Jestli iluzorně, či fakticky, nikdo neví. Byť reinkarnační regrese není vědecky ověřená metoda, má výsledky a funguje možná i proto, že je určitým druhem meditace.

Takže člověk s IQ 206 neopovrhne praktiky, které by leckdo označil za ezoterické nesmysly?

Jistěže ne. V mém vidění světa se inteligence a ezoterika filozoficky i psychologicky v určitých oblastech sblíží. Pojí se s tím spousta otázek. Jsme ochotni si při-

» **Jsme ochotni si připustit, že svůj rozum má nejen člověk či zvíře, ale také strom, jezero či kámen, dokonce i sluneční soustava a vesmír? Že všechno prorůstá globální inteligencí?**

pustit, že všechno kolem nás je prostoupeno vědomím a nejrůznějšími formami inteligence? Že svůj rozum má nejen člověk či zvíře, ale také strom, jezero či kámen, dokonce i sluneční soustava a vesmír? Že se všechno v našem světě chová jako podle manuálu, prorůstá globální inteligencí? Vždyť neexistuje nic, co by stvořil sám člověk. Všechno, k čemu dospějeme, je miliardy let potenciálně naprogramováno a podle toho se chová. Nemůžeme nic stvořit, ale pouze objevit či zkonstruovat, ať už jde o chemickou sloučeninu, letadlo, či budovu. Podstata existence je nám nedostupná. Nikdo z nás není bůh.

Věřte v něj?

Věřím v globální inteligenci, což je v mém chápání synonymum pro slovo bůh. Takže odpověď zní ano.

Zkuste mi tu globální inteligenci blíže popsat.

Představuju si, že se z ní na určitý čas vyčleňuje naše individuální vědomí a je obdařeno schopností vnímat a prožívat. Boha chápu jako široké dokonalé vědomí, které nás přesahuje, ale samo je jen obra-

zem a my lidé a všechno kolem nás jsme zrcadlením této vyšší struktury. Dokonce i Bible mluví o tom, že Bůh stvořil člověka k obrazu svému. Proč ho nestvořil jako plnohodnotné pokračování sebe sama, pokud by byl sám čímsi hmotným? I Bible považuje Boha za energii a obraz připomínající jednu velkou globální myšlenku. Když se ponoříme úhlem dnešního vědění do hlubin světa, zjistíme, že jedinou objektivní realitou v něm je pouze naše vědomí, které představuje formu energie, jejímž dominantním rysem je schopnost vytvářet prostřednictvím vlnění a částic obrazy. V tomto smyslu je bůh zastoupen v každém z nás, ale rozhodně po nás nic nepožaduje a nic si na něm nevyomodlíme.

A náš život...

... je především duše, která nikdy neumírá. Vytrvává, buduje sebe sama po věky, přibližuje se k vyšším ideálům a ke spojení s prvotním zdrojem, od něhož se při svém vzniku v pradávce minulosti odpojila. Každý z nás je díky ní starý statisíce či miliony let a je nositelem dávné historické zkušenosti. Ve své duši máme uloženy vedle svých i dějiny celého lidstva, přestože jako jedinečné vnímající bytosti existujeme pouhých několik desítek let. To, co v našich životech činíme a prožíváme dnes, jsou pouze opětovné a znovuobjevované zážitky a principy, které jsme již mnohokrát ve svých předcházejících existencích praktikovali a u nichž se snažíme o jejich přeformulování a dokonalejší podobu. Není to moje originální myšlenka, v tomto duchu uvažovali už antičtí filozofové nebo Carl Gustav Jung.

l.hron@mfdnes.cz

IQ
Skóre používané jako výstup inteligentních psychologických testů vyčísľuje inteligenci člověka v poměru k ostatní populaci. Průměrná hodnota je 90–110, hodnoty nad 150 jsou obtížně měřitelné. V Česku sdružuje jedince s IQ vyšším než 130 společnost Mensa ČR. Eviduje na 3 000 členů, k tomu je 1 350 členů Dětské Mensy.

